

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16CoP/20/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6720204463
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6720204463.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a členov senátu Mgr. Martina Štubniaka a JUDr. Alexandra Mojša, vo veci starostlivosti o maloleté deti O. H., nar. XX. XX. XXXX a H. H., nar. XX. XX. XXXX, obidvaja bytom u otca, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Zvolen, pracovisko Krupina, deti matky B. P., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom XXX XX O., U. 3, t. č. bytom XXX XX O., W. O. XXXX, a otca G. X. H., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom XXX XX O., U. 3, t. č. bytom XXX XX O., P. rad XX, zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Ivanom, Advokátska kancelária 960 01 Zvolen, Námestie SNP 41, o návrhu navrhovateľky A/ starej matky Y. H., rod. U., nar. XX. XX. XXXX, a navrhovateľa B/ manžela starej matky S. H., nar. XX. XX. XXXX, obaja bytom XXX XX O., P. rad XXXX/XX, oboch zastúpených advokátkou JUDr. Janou Magnovou, Advokátska kancelária 974 01 Banská Bystrica, Skuteckého 30, pracovisko 963 01 Krupina, Svätotrojčné námestie 19, IČO: 50 038 125, o úpravu styku blízkych osôb s maloletými deťmi, o odvolaní navrhovateľov A/ a B/ proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 12P/33/2020-281 zo dňa 04. 02. 2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu v časti výroku I., ktorým okresný súd návrh navrhovateľa B/ v celom rozsahu zamietol a vo výroku II. o náhrade trov konania vo vzťahu k navrhovateľovi B., v celom rozsahu p o t v r d z u j e.

II. Rozsudok okresného súdu v časti výroku I., ktorým okresný súd zamietol návrh navrhovateľky A/ a vo výroku II. o náhrade trov konania vo vzťahu k navrhovateľke A/ z r u š u j e a v tomto rozsahu vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

III. Rozsudok okresného súdu vo výroku III., ktorým okresný súd vyslovil, že o trovách štátu rozhodne osobitným uznesením, zostáva nedotknutý.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľov A/ a B/ v celom rozsahu, rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a že o trovách štátu rozhodne osobitným uznesením. Rozhodol tak o návrhu navrhovateľov A/, B/ zo dňa 12. 10. 2020, ktorým sa domáhali úpravy ich styku s maloletými deťmi každý párny kalendárny týždeň v mesiaci od piatku 17.00 hod. do nedele 18.00 hod., každý rok od 20. júla od 09.00 hod. do 30. júla 18.00 hod., ďalej od 27. decembra od 9.00 hod. do 30. decembra do 18.00 hod. s tým, že maloleté deti si starí rodičia prevezmú a po ukončení styku odovzdajú v mieste bydliska otca.

2. Kolíznym opatrovníkom na pojednávaní dňa 04. 02. 2022 uviedol, že vykonal sociálne zisťovanie, ktoré preukázalo, že bytové pomery na strane otca a matky sú vhodné pre maloleté deti. Rodinu vedú v evidencii od roku 2016, nakoľko problémy vo výchove boli od malička. Kolíznym opatrovníkom poukázal na to, že maloletý H. ako aj O. nepovažujú ujmu manžela starej matky za svoju ujmu. Nakoľko nie sú príbuzní, nepovažuje kolíznym opatrovníkom úpravu styku s manželom starej matky za dôvodnú. Vzťah

starej matky k maloletým deťom je zo strany detí indiferentný, konštatuje sa to tak v znaleckom posudku, v ktorom bolo tiež konštatované, že nebolo preukázané zámerné ovplyvňovanie otca vo vzťahu k maloletým deťom. Z predložených dôkazov je možné predpokladať, že vzťah medzi otcom a navrhovateľmi je narušený, výrazne komplikovaný, čo zrejme vnímajú aj tieto deti, hlavne O.. Odmieta kontakt so starou matkou a už vôbec sa nechce stretávať s manželom starej matky. Kolízny opatrovník skonštatoval, že je potrebné budovanie emočných väzieb s ďalšími ľuďmi, ako stará matka, alebo s ďalšími osobami vo vzťahu, ktorí majú silný emočný vzťah, ktorých ujmu by považovali ako ujmu vlastnú, avšak kontakt nemôže ohroziť zdravý vývin maloletých detí zásahmi do ich dôstojnosti, resp. integrity, resp. do dôstojnosti a integrity osoby, ktorá zabezpečuje riadnu starostlivosť o nich. Samotným zisťovaním nebolo preukázané, že otec svojím konaním ovplyvňuje deti a že tie nastavenia, ktoré sú nevyhnutné, by neboli v súlade s nastaveniami, ktoré sú nevyhnutné pri výchove detí a že by ich bolo nevyhnutné korigovať inými osobami, aby deti neboli mätúce, aby nemali dvojité signály z okolia. Vo vzťahu k starej matke kolízny opatrovník doporučil upraviť styk na jeden deň v mesiaci za predpokladu, že bude realizovaná psychologická intervencia u otca a starej matky maloletých detí H.a a O. s cieľom obnoviť citové väzby, správneho nastavenia komunikácie medzi dospelými, schopnosti zdržiavať sa nevhodných invetív medzi nimi. Vo vzťahu k manželovi starej matky žiadal navrhol návrh zamietnuť ako nedôvodný.

3. Okresný súd vo veci ustanovil znalkyňu PhDr. Martu Halašovú, PhD., ktorá vykonala psychodiagnostické vyšetrenie účastníkov konania a následne podala vo veci znalecký posudok č. XX/XXXX dňa 27. 08. 2021. V závere znaleckého posudku znalkyňa konštatovala, že maloleté deti majú ľahostajní vzťah k navrhovateľom. Maloletá O. má indiferentný vzťah k navrhovateľom a maloletý H. k starej matke a celkovo k ľuďom, je negatívne modulovaný vo výchovnom prostredí otca a starej matky (zrejme zo strany starej matky na strane otca maloletých detí - poznámka odvolacieho súdu). Maloletý H. k manželovi starej matky eviduje blokovanie kontaktu maloletého s navrhovateľmi zo strany otca. Podľa znalkyne maloleté deti by ujmu, ktorú by utrpel manžel starej matky, nepocitovali ako svoju vlastnú. Udržiavanie styku a rozvíjanie vzťahu považovala znalkyňa za skutočnosť, ktorá je v záujme maloletých detí, nevyhlásila ovplyvňovanie zo strany otca k navrhovateľom.

4. Okresný súd návrh navrhovateľa B/ na úpravu jeho styku s maloletými deťmi zamietol z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie. Manžel starej matky maloletých detí nie je ich biologickým starým otcom, pričom z predloženého znaleckého posudku súd zistil, že maloleté deti by ujmu, ktorú by utrpel manžel starej matky, nepocitovali ako svoju vlastnú. Návrh navrhovateľky A/ okresný súd „vzhľadom k tomu, že mal správu z poradensko-psychologického procesu, kde sú vypočuté maloleté deti, ktoré konštatovali, že sa nechcú stretávať so starými rodičmi, rešpektoval práva maloletých detí podľa čl. 3 ods. 1 vyhlášky č. 104/1991 Zb. Dohovoru o právach dieťaťa a rešpektoval záujem maloletých detí na tom, že sa nechcú stykať so starou matkou a preto návrh voči navrhovateľke A/ zamietol“.

5. O náhrade trov konania okresný súd rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pričom tak rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého ustanovenia žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Okresný súd vec právne posúdil podľa ust. § 36 ods. 1 Zákona o rodine, § 116 Občianskeho zákonníka a podľa čl. 3 ods. 1, čl. 5, čl. 8 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 Dohovoru OSN o právach dieťaťa, vyhlášky č. 104/1991 Zb.

7. Proti rozsudku Okresného súdu podali v zákonnej 15-dňovej lehote (§ 362 ods. 1 veta prvá CSP) odvolanie navrhovateľa A/ a B/, a to proti výroku I. rozsudku, ktorým súd návrh navrhovateľov A/, B/ v celom rozsahu zamietol. Žiadali rozsudok okresného súdu zmeniť a návrhu v plnom rozsahu vyhovieť, alebo rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Odvolanie podali z dôvodov, že v konaní došlo k vadám uvedeným v ust. § 365 ods. 1 CSP a to tým, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), konanie malo inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP), súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP) a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP).

8. Navrhovatelia v odvolaní namietali najmä tú skutočnosť, že súd pri svojom rozhodovaní v žiadnom smere nezobral do úvahy výsledky dokazovania, najmä výsledky znaleckého skúmania. Podľa ich názoru znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že navrhovatelia majú prirodzený potenciál pozitívne obohacovať maloleté deti vo viacerých smeroch a styk maloletých detí s navrhovateľmi je jednoznačne v ich záujme. Styk maloletých detí s navrhovateľmi by mohol v budúcnosti v pozitívnom smere ovplyvniť aj vzťah k ich biologickej matke, čo nemožno považovať za zanedbateľné. Psychologickým šetrením neboli zistené žiadne podstatné prekážky, ktoré by bránili vo výkone starostlivosti navrhovateľov o maloleté deti v čase ich styku. Vo vzťahu k rozsahu úpravy styku bolo znalkyňou doporučené, aby dĺžka styku bola porovnateľná s rozsahom starostlivosti zo strany matky otca maloletých detí, nakoľko je to v záujme maloletých detí aj s ohľadom na pozitívne

formovanie ich osobností. Z osobnostného popisu maloletej vyplynulo, že maloleté dieťa má citový deficit, ktorý je kompenzovaný materiálnymi vecami. K odstráneniu tohto deficitu by jednoznačne mohlo prispieť aj stretávanie sa s navrhovateľmi, nakoľko sama maloletá konštatovala, že v čase, keď sa s nimi stretávala, cítila sa v ich spoločnosti dobre. Taktiež aj napriek odlúčeniu vyjadrila pozitívny vzťah k matke, ktorý vyplynul ako bližší než k otcovi. Na druhej strane bolo závermi znaleckého posudku potvrdené, že aj keď otec maloletých detí priamo neovplyvňuje vzťah maloletých detí k navrhovateľom, dochádza z jeho strany k ventilovaniu svojich negatívnych pocitov vo vzťahu k navrhovateľom a ich matke pred maloletými deťmi, čím dochádza k deformácii ich správania (najmä maloletého H.a) k navrhovateľom, ako aj k matke maloletých detí. Tvrdili, že znaleckým skúmaním bola jasne preukázaná potreba úpravy styku navrhovateľov, minimálne navrhovateľky ako biologickej starej matky maloletých detí k maloletým deťom. Namietali, že okresný súd sa v dôvodoch svojho rozhodnutia obmedzil iba na konštatáciu, že maloleté deti sa so starými rodičmi nechcú stretávať, a uvedený názor podporil iba správou z poradenskopsychologického procesu, ktorý bol vykonaný formou pohovoru na ÚPSVaR pracovníčkou úradu, ktorá nemá odborné znalosti z klinickej psychológie detí. Uvedené môže konštatovať iba znalec z odboru psychológia. Súd sa s touto správou stotožnil a uviedol, ho prakticky ako jediný dôkaz, o ktorý oprel svoje rozhodnutie. Nevzal do úvahy prakticky žiadny iný dôkaz, pričom väčšina dôkazov jasne potvrdzovala potrebu úpravy styku navrhovateľov s maloletými deťmi. Znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že styk navrhovateľov s maloletými deťmi je v ich záujme. ÚPSVaR pracovisko Krupina odporučil vo svojom vyjadrení k znaleckému posudku zo dňa 13. 09. 2021 rozhodnúť v zmysle jeho záverov. Na pojednávaní dňa 26. 10. 2021 sa samotná matka maloletých detí vyjadrila, že chce, aby sa maloleté deti stretávali so starými rodičmi. Na pojednávaní dňa 04. 02. 2022 kolízny opatrovník navrhol upraviť styk maloletých detí s navrhovateľkou - starou matkou maloletých detí a na tom istom pojednávaní právny zástupca otca maloletých detí pripustil úpravu styku starej matky maloletých detí - navrhovateľky s maloletými deťmi. Nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie. Z rozsudku okresného súdu nevyplýva, akými úvahami bol súd prvej inštancie pri rozhodovaní vedený, aké skutočnosti boli pre rozhodnutie súdu prvej inštancie smerodajné a z akého dôvodu sa na druhej strane inými dôležitými skutočnosťami vôbec nezaoberal. Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument.

9. Kolízny opatrovník maloletých detí v písomnom vyjadrení k odvolaniu doporučil napadnutý rozsudok okresného súdu v plnom rozsahu potvrdiť ako vecne správny. Poukázal na to, že zo znaleckého posudku, ako aj z jeho zistenia, je zrejmé, že maloletý H. a maloletá O. nepovažujú ujmu manžela starej matky za svoju ujmu, vzťah maloletých detí je k starej matke indiferentný. Zhodné zistenia úradu súd vyhodnotil iba ako doplňujúce v časti dokazovania k znaleckému posudku. Mal zato, že súd primárne prihliadal na najlepší záujem a záujmom chránené potreby maloletých detí, a to vzhľadom k celkovému posúdeniu právnej veci.

10. Otec maloletých detí v písomnom vyjadrení k odvolaniu mal za to, že súd prvej inštancie pri svojom rozhodnutí vo veci samej z riadne a najmä dostatočne zisteného skutkového stavu, na mérito veci aplikoval správnu právnu úpravu a túto i vyložil v súlade so svojimi povinnosťami. Hlavným znakom skutkovej časti odôvodnenia odvolania navrhovateľov je najmä to, že táto v žiadnom prípade nekorešponduje so záujmom maloletých detí. Podľa jeho názoru primárnym by mal byť pre navrhovateľov záujem na tom, že maloleté deti dostávajú všetku starostlivosť, ktorú potrebujú a žijú život, ktorý im vyhovuje a je správne korigovaný ich otcom. V ostatnom zotrval na všetkých, vyjadreniach a prednesoch, ktoré boli v prejednávanej veci z jeho strany vykonané. Rozsudok okresného súdu žiadal potvrdiť.

11. Navrhovatelia v písomnom vyjadrení k vyjadreniu otca poukázali na to, že znaleckým dokazovaním nebola skúmaná otázka výchovy a vzťahu otca k maloletým deťom, ale primárne bol skúmaný vzťah navrhovateľov k maloletým deťom a ich potencionálny prínos do ich života. Vo vzťahu k starostlivosti o maloletú O. zo znaleckého posudku vyplynulo, že maloleté dieťa má citový deficit, ktorý je kompenzovaný materiálnymi vecami a k odstráneniu by jednoznačne mohlo prispieť aj stretávanie sa s navrhovateľmi. Na druhej strane bolo potvrdené, že aj keď otec maloletých detí priamo neovplyvňuje ich vzťah k navrhovateľom, dochádza z jeho strany k ventilovaniu svojich negatívnych pocitov vo vzťahu k navrhovateľom a ich matke pred maloletými deťmi, čím dochádza k deformácii ich správania, najmä maloletého H.a k navrhovateľom, ako aj matke maloletých detí. Znaleckým skúmaním bola jasne preukázaná potreba úpravy styku navrhovateľov, minimálne navrhovateľky ako biologickej starej matky maloletých detí k maloletým deťom z dôvodu ich pozitívneho vplyvu na ich vývoj, čo je jednoznačne v záujme maloletých detí. Poukázali na to, že maloletá O. bola od narodenia v blízkom styku so svojimi starými rodičmi, ktorí jej bežne zabezpečovali celodennú osobnú starostlivosť aj niekoľko dní do týždňa s prenocovaním. Po dohode s rodičmi a starou matkou z otcovej strany ju cca do konca štvrtého roku jej života vodili aj do materskej školy a sporadicky ju z nej aj vyzdvihovali. Maloletá O. mala v tom čase k starým rodičom vytvorené silné puto a odchody od nich sa veľa krát končili jej plačom, lebo chcela u starých rodičov zostať dlhšie. Po narodení maloletého H.a starí rodičia poskytovali starostlivosť aj jemu, avšak je pravdou, že maloletý bol u svojich starých rodičov iba niekoľkokrát, lebo na maloletého sa citovo upla otcova matka a nechcela ho k druhým starým rodičom púšťať na návštevu, čo však nemá mať vplyv na budovanie vzťahu medzi maloletým a starými rodičmi z matkinej strany. Od zverenia maloletých detí do otcovej starostlivosti sa stretávanie starých rodičov s nimi realizovalo čoraz zriedkavejšie a uvedená situácia sa rapídne zhoršila začiatkom roku 2020, kedy maloletá O. bola v období od marca do júna 2020 u navrhovateľov iba pár krát na pár hodín. Od 07. 06. 2020 sa už navrhovatelia vôbec nestretávajú ani s ňou, o deťoch nemajú žiadne informácie. Otec maloletých detí, ako aj jeho matka, s navrhovateľmi nekomunikujú a odmietajú im poskytnúť akékoľvek informácie. Úprava styku maloletých detí s navrhovateľmi je viac ako žiadúca a v záujme maloletých detí. Uviedli, že v plnom rozsahu zotrávajú na podanom odvolaní.

12. Krajský súd, ako súd odvolací, odvolanie prejednal bez nariadenie pojednávania na prejednanie odvolania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP) a rozsudok okresného súdu sčasti ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil a sčasti podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a v tomto rozsahu vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z nasledovných dôvodov.

13. Pokiaľ ide o rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh navrhovateľa B/ na úpravu styku s maloletými deťmi, sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozhodnutia. V tomto smere okresný súd vykonal dostatočné dokazovanie a odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je taktiež dostatočné, vychádzajúce zo zisteného skutkového stavu a rozhodnutie súdu prvej inštancie je aj správne právne odôvodnené. V zmysle ust. § 36 ods. 1 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk s dieťaťom aj s blízkymi osobami a kto sú blízke osoby je upravené v ust. § 116 Občianskeho zákonníka. Podľa tohto ustanovenia blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že maloleté deti by ujmu, ktorú by utrpel manžel ich starej matky zo strany matky dôvodne nepociťovali ako vlastnú ujmu. Táto skutočnosť bola jednoznačne preukázaná znaleckým posudkom č. 49/2021 zo dňa 27. 08. 2021, vyhotovenom znalkyňou PhDr. Martou Halašovou, PhD. V tomto smere odvolací súd v ďalšom len poukazuje na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie.

14. Vo vzťahu k rozhodnutiu okresného súdu, ktorým zamietol návrh navrhovateľky A/ na úpravu jej styku s maloletými deťmi, odvolací súd súhlasí so stanoviskom navrhovateľky v odvolaní, že rozsudok okresného súdu nie je dostatočne odôvodnený. Podľa ust. § 220 ods. 2 vety prvej CSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. V tomto smere odvolací súd nevytýka súdu prvej inštancie žiadne pochybenie. Nedostatok dôvodov rozsudku súdu prvej inštancie sa vzťahuje najmä k druhej a tretej vete citovaného ustanovenia, podľa ktorých súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov

vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

15. Okresný súd žalobu navrhovateľky A/ zamietol v podstate len z jedného dôvodu, a to, že malo zo správy z poradensko-psychologického procesu zistené, že maloleté deti, ktoré boli vypočuté, konštatovali, že sa nechcú stretávať so starými rodičmi, a teda, že súd rešpektoval právo maloletých detí podľa článku 3 ods. 1 vyhlášky č. 104/1991 Zb., a teda rešpektoval záujem maloletých detí na tom, že sa nechcú sťahovať so starou matkou. Takéto odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie je absolútne nedostatočné a nepresvedčivé. Okresný súd vôbec neuviedol, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, neuviedol, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy, resp. neuviedol, ako sa vysporiadal s tvrdeniami navrhovateľov o vhodnosti úpravy styku navrhovateľov, resp. navrhovateľky A/ vo vzťahu k maloletým deťom. Odvolací súd nespochybňuje tú skutočnosť, že podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru OSN o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí a že podľa článku 12 ods. 1 toho istého dohovoru sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni, na druhej strane však musí konštatovať, že okresný súd vôbec neskúmal, či názory maloletých detí, ktoré sa vyslovili, že sa nechcú so svojimi starými rodičmi sťahovať, sú názory zodpovedajúce ich veku a úrovni a či stanovisko maloletých detí v tomto konaní nebolo ovplyvnené otcom maloletých detí, prípadne aj starých rodičov maloletých detí zo strany ich otca. Špecifické postavenie medzi príbuznými dieťaťa majú práve prarodičia, ktorí sú väčšinou po rodičoch najbližšími osobami pre dieťa. Je teda v záujme dieťaťa, aby jeho vzťah k prarodičom bol pozitívne rozvíjaný. Rodinné väzby prarodičov k dieťaťu však musia byť preukázané. Nie je možné vždy striktné trvať na existencii citového vzťahu medzi dieťaťom a prarodičmi, a to z rôznych dôvodov. Styk s dieťaťom s prarodičmi je možné stanoviť aj v prípade, ak môže slúžiť ako jediná príležitosť vytvoriť si citový vzťah k dieťaťu. Právo dieťaťa stretávať sa s prarodičmi vyplýva aj z medzinárodných zmlúv, ktorými je aj Slovenská republika viazaná. Aj Európsky súd pre ľudské práva sa k tejto otázke už mnohokrát vyjadril a z jeho judikatúry vyplýva, že právo prarodičov sťahovať sa s vnúčatami je súčasťou práva na rodinný život. Je nepochybné, že základným kritériom pri stanovení rozsahu styku je vždy najlepší záujem dieťaťa. Pokiaľ by styk dieťaťa so širším príbuzenstvom viedol k rodinnému napätiu, tento styk nemusí byť v najlepšom záujme dieťaťa. Odvolací súd však podotýka, že najlepší záujem dieťaťa je flexibilným konceptom a vždy by mal byť posudzovaný individuálne s ohľadom na konkrétnu situáciu, v ktorej sa dieťa nachádza a s ohľadom na tú skutočnosť, kto z rodinných príslušníkov uvedené rodinné napätie vyvoláva. Všeobecný súd nie je viazaný doslovným znením zákona, pričom sa od neho môže a musí odchýliť v prípade, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z princípov majúcich základ v ústavne konformne právnom poriadku. Súdny pri svojej činnosti musia postupovať tak, aby interpretačné a aplikačné právne problémy riešili s maximálnou mierou racionality. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že súd prvej inštancie má po aplikácii jazykového výkladu článku 3. ods. 1 a článku 12 ods. 1 Dohovoru OSN o právach dieťaťa pristúpiť k použitiu ústavne konformného výkladu najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. Dôvodová správa k Dohovoru OZN o právach dieťaťa síce uvádza, že v prípade rodinného napätia nemusí byť styk dieťaťa s príbuznými v najlepšom záujme dieťaťa, neuvádza však to, že by to tak muselo byť v každom prípade. V tejto súvislosti je relevantná najmä tá skutočnosť, že matka maloletých detí nejaví o neadekvátny záujem a navrhovateľka A/ je ich jedinou príbuznou zo strany ich matky. Odvolací súd poukazuje na to, že otec maloletej dosiaľ neuskutočnil žiadnu snahu, aby sa jeho vzťahy s navrhovateľkou napravili.

16.

17. Rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je teda dostatočne odôvodnené, nezohľadňuje a nehodnotí všetky relevantné skutočnosti a neposkytuje dostatočný výklad článku 3 ods. 1, článku 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, ale ani § 36 ods. 1 a § 36 ods. 1 Zákona o rodine a § 116 Občianskeho zákonníka. Prihliadanie len na stanovisko maloletých detí nereflektuje najlepší záujem dieťaťa v posudzovanom prípade. Tým došlo k porušeniu práva navrhovateľky na spravodlivý proces a práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do rodinného života.

18. Úlohou okresného súdu bude znovu o návrhu navrhovateľky A/ rozhodnúť s prihliadnutím nielen na vyjadrenie maloletých detí o tom, či majú záujem sa s navrhovateľkou A/ vôbec sťahovať, ale s prihliadnutím na celkové okolnosti prípadu, závery o tom, čo je v najlepšom záujme dieťaťa vyvodit' na základe všetkých zistených podstatných skutočností, posúdiť, či deti boli s ohľadom na ich vek a rozumovú vyspelosť schopné vyjadriť samostatne svoj názor a všetky dôkazy vyhodnotiť jednotlivo ale i v ich vzájomnej súvislosti. Podľa § 191 ods. 1 CSP totiž dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý

dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

19. Od rozhodnutia okresného súdu o návrhu navrhovateľky A/ je závislý aj výrok o náhrade trov konania vo vzťahu k nej, a keďže odvolací súd zrušil rozsudok okresného súdu, ktorým bol návrh navrhovateľky A/ na úpravu styku zamietnutý, zrušil aj výrok o náhrade trov konania vo vzťahu k nej s poukazom na ust. § 367 ods. 2 CSP.

20. Výrok rozsudku okresného súdu o tom, že o trovách štátu rozhodne osobitným uznesením, odvolaním napadnutý nebol, preto v tomto výroku odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ponechal nedotknutý.

21. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa

toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykaná v dovolaní (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

Je povinnosťou dovolateľa v dovolaní vysvetliť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

Dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Nedostatky dovolania vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP.